

PODSTAWA PROGRAMOWA Z HISTORII DO KLASY VI

Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Chronologia historyczna.

1. Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.
2. Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok.
3. Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi.
4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych.
5. Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

2. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
3. Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.
4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.
5. Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

3. Tworzenie narracji historycznej.

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
2. Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.
4. Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi: planu, notatki, rozprawki, prezentacji.

Treści kształcenia – wymagania szczegółowe

Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń:

1. wyjaśnia przyczyny i ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno- - gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata;
2. umieszcza w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii.

2. „Złoty wiek” w Polsce na tle europejskim. Uczeń:

1. rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego; charakteryzuje największe osiągnięcia Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi, Erazma z Rotterdamu, Mikołaja Kopernika, Galileusza i Jana Gutenberga;
2. wymienia przyczyny i następstwa reformacji, opisuje cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz przedstawia okoliczności powstania Kościoła anglikańskiego;
3. wyjaśnia cele zwołania soboru trydenckiego i charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego;
4. umieszcza w czasie i opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów;
5. charakteryzuje politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów, ze szczególnym uwzględnieniem powstania Prus Książęcych;
6. opisuje model polskiego życia gospodarczego w XVI wieku, uwzględniając działalność gospodarczą polskiej szlachty i rolę chłopów;
7. przedstawia największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji, uwzględniając twórczość Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego; rozpoznaje obiekty sztuki renesansowej na ziemiach polskich;
8. przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej między Polską a Litwą (1569) i jej główne postanowienia.

3. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń:

1. charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej; wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej;
2. wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji; omawia przebieg i rezultaty pierwszych wolnych elekcji;
3. opisuje panowanie Stefana Batorego, ze szczególnym uwzględnieniem jego polityki zewnętrznej.

4. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII wieku. Uczeń:

1. wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją;
2. wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie;
3. omawia przebieg i znaczenie potopu szwedzkiego;
4. sytuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku;
5. dokonuje oceny następstw politycznych, społecznych i gospodarczych wojen w XVII wieku;
6. rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.

5. Europa w XVII i XVIII wieku. Uczeń:

1. charakteryzuje, na przykładzie Francji Ludwika XIV, ustrój monarchii absolutnej oraz wymienia główne cechy monarchii parlamentarnej, wykorzystując informacje o ustroju Anglii;
2. opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i sztuce;

3. charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Karola Monteskiusza i zasadę umowy społecznej Jakuba Rousseau;
4. charakteryzuje reformy oświeceniowe wprowadzone w Prusach, Rosji i Austrii.

6. Rzeczpospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII wieku. Uczeń:

1. omawia przyczyny i charakteryzuje przejawy kryzysu państwa w epoce saskiej;
2. charakteryzuje projekty reform ustrojowych Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego;
3. omawia zjawiska świadczące o postępie gospodarczym, rozwoju kultury i oświaty;
4. ocenia pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich.

7. Powstanie Stanów Zjednoczonych. Uczeń:

1. omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość;
2. wymienia instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych, wyjaśnia ich funkcjonowanie; ocenia sposób, w jaki konstytucja amerykańska realizowała w praktyce zasadę trójpodziału władzy;
3. przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

8. Wielka rewolucja we Francji. Uczeń:

1. wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej rezultaty;
2. analizuje i objaśnia zasady zawarte w Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.

9. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń:

1. podaje przykłady naprawy państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej;
2. charakteryzuje cele i konsekwencje konfederacji barskiej;
3. sytuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja;
4. wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i przedstawia jej następstwa;
5. rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.

10. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku. Uczeń:

1. sytuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze;
2. przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego;
3. rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej.

11. Epoka napoleońska. Uczeń:

1. charakteryzuje zmiany polityczne w Europie w okresie napoleońskim i przemiany społeczno-gospodarcze;
2. opisuje okoliczności utworzenia Legionów Polskich oraz omawia ich historię;
3. opisuje powstanie Księstwa Warszawskiego, jego ustrój i terytorium;
4. przedstawia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.